

Sytuacja na rynku consumer finance - Barometr ZPF-IRG

IV KWARTAŁ 2019

INFORMACJA SYGNALNA

Z | P | F | 20^{LAT}

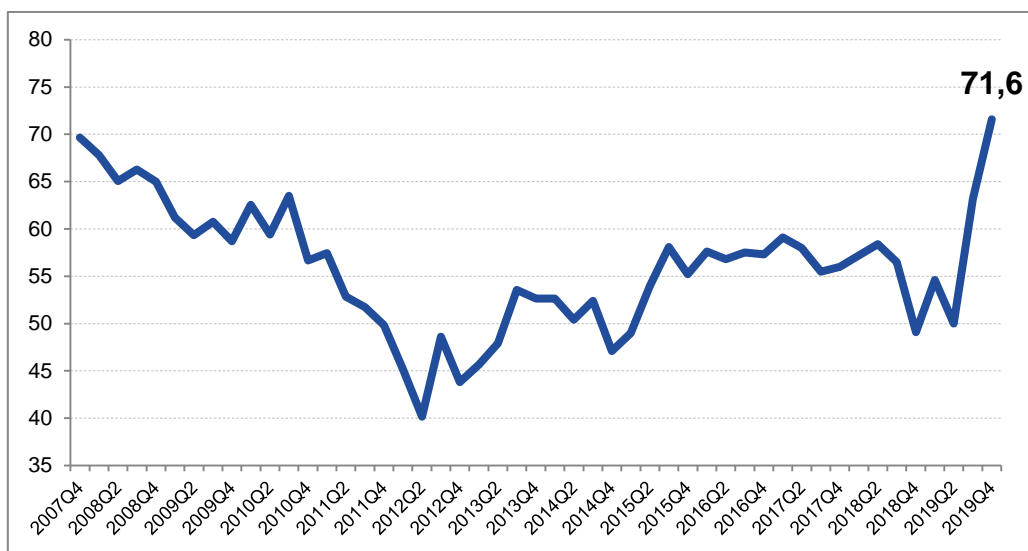
SYTUACJA NA RYNKU CONSUMER FINANCE

IV kwartał 2019 roku

Opracowanie: dr Sławomir Dudek

BAROMETR RYNKU CONSUMER FINANCE

Barometr Rynku Consumer Finance wyniósł 71,6 pkt (wzrost z 63,2 pkt)

W IV kwartale 2019 r. wartość Barometru Rynku Consumer Finance (BRCF) uległa bardzo istotnej poprawie, drugi kwartał z rzędu, do poziomu 71,6 pkt. (z 63,6 pkt. zanotowanych w poprzednim badaniu). Poprawa o ok. 8 pp. w skali kwartału. Skala poprawy Barometru w ostatnich dwóch kwartałach jest pozytywnym zaskoczeniem. Należy też mieć na uwadze, że w ostatnich kwartałach wartość barometru podlegała silnym wahaniom, co było spowodowane w dużym stopniu niepewnością co do spowolnienia wzrostu gospodarczego w Polsce i na świecie (w ostatnim roku wartość barometru spadła nawet poniżej 50 pkt). Trend wzrostowy barometru jest jednak wyraźny i silny. BRCF skonstruowany jest w taki sposób, że poziom 50 punktów oznacza stagnację rynku, podczas gdy wyższe wartości reprezentują spodziewaną dodatnią dynamikę kredytu konsumpcyjnego w nadchodzącym roku.

W ostatnich miesiącach dynamika kredytu dla gospodarstw domowych przekroczyła 7% r/r, w tym kredytu konsumpcyjnego osiągnęła poziom 9,5% r/r. Wzrost kredytu konsumpcyjnego jest znacząco większy niż wzrost dochodów gospodarstw domowych i konsumpcji. Jest również szybszy od wzrostu PKB, w konsekwencji czego relacja kredytu konsumpcyjnego do PKB zbliżyła się do 9%.

Płynący z Barometru RCF optymizm (jego wartość jest najwyższa od 2007 r.) wskazuje na potencjalnie wysoką dynamikę wzrostu kredytu konsumpcyjnego.

Znacząca poprawa nastrojów na rynku consumer finance jest pod wpływem optymistycznych prognoz w zakresie do-

konywania poważnych wydatków i stopnia ich finansowania z kredytu. Ta składowa miała decydujący wkład w poprawę odczytu Barometru już czwarty kwartał z rzędu – wkład ten wyniósł ok. 5,5 pp. (z 8 pp.).

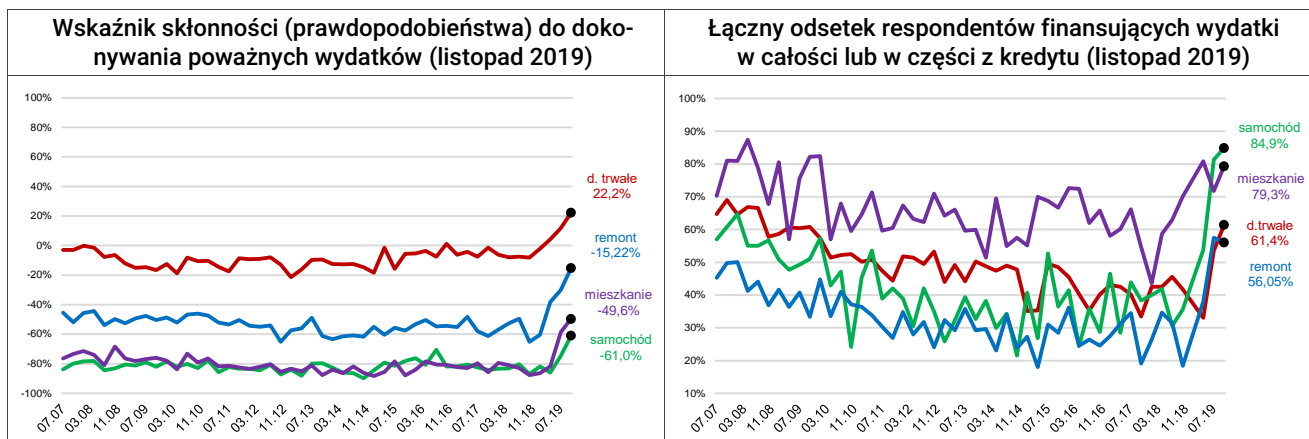
Polskie gospodarstwa w następnych 12 miesiącach chcą zwiększać wydatki na dobra trwałe, remont i zakup mieszkania oraz zakup samochodu i w większym stopniu chcą też finansować te wydatki z kredytu.

Pogorszeniu uległa składowa związana z oceną otoczenia makroekonomicznego, pogorszyły się oczekiwania co do wzrostu gospodarczego i wzrosły obawy przed bezrobociem (wkład ok. -1 pp.). Drugi kwartał z rzędu zmalało wykluczenie z rynku finansowego, co poprawiło wartość BRCF o ok. 4 pp.

Czynniki demograficzne oddziałują negatywnie i biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, ta tendencja będzie utrzymana przez bardzo długi okres (ok. 0,5 pp. kwartalnie).

Nastroje gospodarstw domowych, w szczególności ich nastawienie i potencjał do korzystania z usług rynku consumer finance, są obecnie pozytywne. Można uznać, że obecnie jest korzystny moment do dokonywania poważnych wydatków i ich finansowania kredytem. Sprzyja temu poprawiająca się zdolność kredytowa i niskie stopy procentowe. Niepewność co do skali spowolnienia nie znalazła jeszcze odzwierciedlenia w konserwatywnym podejściu do wydatków i zadłużania się.

WYDATKI I ICH FINANSOWANIE

W bieżącym badaniu zanotowano wzrost relatywnego prawdopodobieństwa ponoszenia wydatków w najbliższym roku dla wszystkich grup dóbr, tj. wydatków na dobra trwałego użytku, wydatków na zakup samochodu, wydatków na zakup mieszkania i wydatków na remont.

W największym stopniu poprawiły się oceny w zakresie wydatków remontowych. Ta grupa wydatków może być wspierana dofinansowaniem i ulgą podatkową w zakresie wydatków termomodernizacyjnych, jak i generalnie obserwowanym ożywieniem w budownictwie mieszkaniowym. Saldo optymistów i pesymistów (różnica odsetka respondentów oczekujących poprawy i odsetka oczekujących pogorszenia) w tym zakresie poprawiło się o prawie 15 pp. W przypadku wydatków na zakup samochodu poprawa salda wyniosła ok. 14 pp. Również w danych statystycznych odczyty są pozytywne. Dynamika sprzedaży detalicznej samochodów wg GUS po 9 miesiącach wynosi 11,1%

r/r (wobec 6,1% r/r w 2018). Dynamika rejestracji samochodów skoczyła do prawie 30% r/r. Z kolei saldo optymistów i pesymistów dla wydatków na dobra trwałego użytku poprawiło się o ok. 10 pp. W przypadku tych dóbr obserwujemy też wysokie dynamiki sprzedaży detalicznej (ponad 11% r/r). Prawdopodobieństwo wydatków na zakup mieszkania również uległo zwiększeniu.

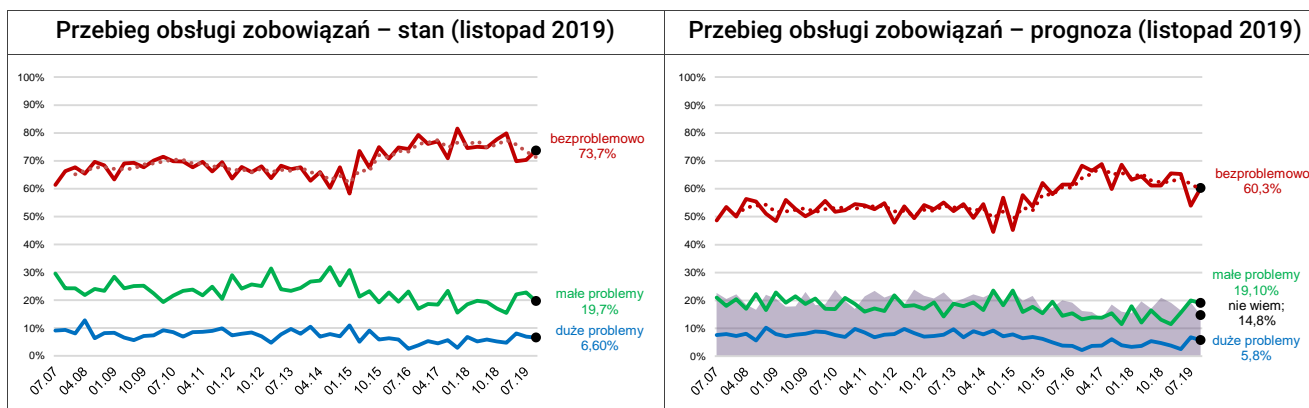
We wszystkich grupach wydatków obserwujemy wysoką skłonność do korzystania z kredytu. Rekordowy wynik zanotowano w przypadku finansowania zakupu samochodu – obecnie prawie 85% planujących ten wydatek chce sfinansować go w całości lub w części z kredytu. W przypadku wydatków remontowych ten odsetek wyniósł ponad 56%, a dla dóbr trwałego użytku 61,4%.

Łącznie więc, czynniki popytowe w bieżącym badaniu bardzo pozytywnie oddziaływały na rynek Consumer Finance i Barometr CF.

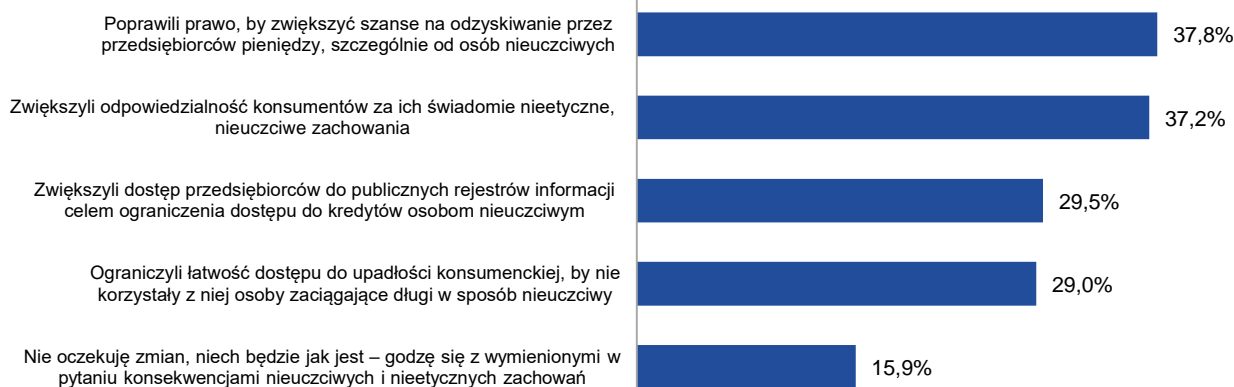
OBSŁUGA ZOBOWIĄZAŃ

Ocena przebiegu obsługi zobowiązań, w świetle relacji polskich gospodarstw domowych (dotyczy to nie tylko kredytu), uległa lekkiej poprawie. Nadal dominują respondenci, którzy obsługują swoje zobowiązania bezproblemowo – takich gospodarstw domowych jest ok. 74% (przed rokiem było to ok. 78%). Grupa respondentów deklarujących małe problemy wynosi 19,7% (wobec 22,7% poprzednio), z kolei respondenci, którzy przy bieżącej obsłudze zobowiązań deklarują „duże problemy”, stanowią obecnie ok. 6,6% (wobec 7% poprzednio).

W przypadku prognozy terminowości obsługi zobowiązań w najbliższych 12 miesiącach również dominuje grupa gospodarstw domowych spodziewających się bezproblemowej obsługi swoich zobowiązań – jej udział zwiększył się do ok. 60,3% (z 54%). Grupa gospodarstw spodziewających się dużych problemów z obsługą zobowiązań liczy obecnie 5,8% ogółu. Zmniejszył się zaś odsetek deklarujących małe problemy, do ok. 19%. Odsetek wariantu „nie wiem” obecnie wyniósł 14,8% (wobec 19,4% poprzednio).

Niewywiązywanie się z zaciągniętych zobowiązań przez dużą grupę społeczeństwa jest jedną z głównych przyczyn wyższych cen kredytów i niskiego oprocentowania lokat. Aby to zmienić, zażądałbym od polityków, by:

W obecnym badaniu w pytaniu specjalnym chcieliśmy zdiagnozować opinie społeczeństwa odnośnie do tego, jak Państwo powinno zaadresować problem kosztów niewywiązywania się kredytobiorców ze swoich zobowiązań. Zadaliśmy więc pytanie: „Niewywiązywanie się z zaciągniętych zobowiązań przez dużą grupę społeczeństwa jest jedną z głównych przyczyn wyższych cen kredytów i niskiego oprocentowania lokat. Aby to zmienić, zażądałbym od polityków, by: ...”.

Na powyższe pytanie najczęściej wskazywanym rozwiązaniem było, aby „... poprawili prawo, by zwiększyć szanse na odzyskiwanie przez przedsiębiorców pieniędzy, szczególnie od osób nieuczciwych”. Taką opcję wskazało prawie 38% respondentów. Równie często wskazywano na to, aby decydenci „... zwiększyli odpowiedzialność konsumentów za ich świadomie nieetyczne, nieuczciwe zachowania”, tj. 37,2%. Czyli tutaj dominują działania umożliwiające windykację i penalizację w przypadku nieuczciwych kredytobiorców.

Kolejną pozycję zajmuje opcja prewencyjna, wskazująca, aby decydenci „... zwiększyli dostęp przedsiębiorców do

publicznych rejestrów informacji, celem ograniczenia dostępu do kredytów osobom nieuczciwym”. Taki wariant wybrało 29,5% respondentów. Bardzo podobny wynik uzyskała również opcja prewencyjna, aby politycy „... ograniczyli łatwość dostępu do upadłości konsumenckiej, by nie korzystały z niej osoby zaciągające długi w sposób nieuczciwy”. Tutaj wskazanie wyniosło 29%.

Najrzadziej wskazywaną była opcja neutralna/obojętna, tj. „... nie oczekuję zmian, niech będzie jak jest – godzę się z wymienionymi w pytaniu konsekwencjami nieuczciwych i nieetycznych zachowań” zgodziło się tylko ok. 16% respondentów. Jest to relatywnie duży odsetek. Może wynikać np. z faktu, że część społeczeństwa nie ma świadomości tego, że koszty niewywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań, te utracone, są ostatecznie ponoszone przez wszystkich uczestników rynku finansowego. Dotyczy to też osób, które częściej w ogóle nie – lub w znikomym stopniu – uczestniczą w rynku finansowym.